

[Sønderup.]

sættelsestale en interessant nuancering af de forskellige landbrugsgruppers stillingtagen til det lovforslag, han selv valgte at komme med i stedet for. Det hedder omtrent sådan: Landboforeningerne og Landbrugsrådet kunne ikke tiltræde, husmændene ville ikke fraråde ordningen, og Tolvmandsforeningerne ønskede gennemført en ordning. Så er det, at den højtærede minister efter i sin fremsættelsestale at have gjort rede for, hvad han har bag sig, eller rettere sagt, hvad han ikke har bag sig af tilslutning, siger, at således som situationen herefter foreligger, har regeringen under hensyntagen til de ustabile prisforhold for dansk brødkorn fundet det rigtigt at fremsætte lovforslaget.

Jeg er fuldstændig enig med regeringen i, at der foreligger en situation, en situation, der, som altid når det drejer sig om landbrugsforhold, har relation til mange sider. Det, der er det mærkelige ved situationen i denne forbindelse, er, at ministeren kun har tilslutning til sit forslag fra en del af landbruget, endda en talmæssigt meget begrænset del og tilmed den del af landbruget, regeringen ikke plejer at tage hensyn til eller levne ret megen ære, for at sige det lige ud. De to parter, der står bag ved forslaget, er altså regeringen og Tolvmandene. Jeg går ud fra, at det ræsonnement, der har ligget til grund for Tolvmandsforeningernes stilling, er, at forslaget i hvert fald næppe skader, og at det desuden har en vis sammenhæng med tidligere planer fra den side vedrørende betydningen af anvendelse af dansk brødkorn.

Hvad er det nu, for stadig at anvende ministerens terminologi, for en situation, der foreligger? Det er ganske simpelt den, at landbruget føler sig trængt op i en krog. Landbruget har gentagne gange ved talmateriale gjort rede for den skævhed, der i landbrugets disfavør i stedse stigende grad kommer til udtryk mellem omkostninger og indtægter. Der er ingen grund til ved denne lejlighed at trætte med gentagelser i så henseende; de fleste har sikkert de forskellige henvendelser i frisk erindring.

Til dato har landbruget med en beundringsværdig energi søgt ved øget produktivitet at værne sig mod den ugunstige udvikling. Landbruget er vel for øvrigt et

af de få områder, hvor rationaliseringen ikke er blevet opspist eller opslugt af nedsat tempo eller forkortet arbejdstid, weekend og feriebestemmelser, for blot at nævne noget af det, der kan peges på i den forbindelse. Men de muligheder, der har foreligget i forbindelse med rationalisering og øget produktion, er nu ved at være udtømt, bl. a. som følge af stigende priser og vanskelige afsætningsvilkår, og her har vi forklaringen på, at man i landbruget sysler med tanker og planer vedrørende korn- og hjemmemarkedspriser. Jeg har aldrig lagt skjul på, at jeg ikke overvurderer den hjælp, sådanne planer indebærer, men jeg forstår det sådan, at landbrugets ledende mænd i deres nød og kvide for dog at hidføre nogen lindring griber til det, man for at bruge en moderne vending kalder „utrusionelle“ forslag. Jeg høstede i sin tid visse erfaringer angående landbrugets indstilling over for kornordninger, og derfor er jeg fuldt ud klar over, at når man nu er havnet i at søge en slags hjælp gennem en lovgivning om korn, er det udslag af en følelse af håbløshed. Man har i landbrugskredse den opfattelse, at det er, som om alle sunde og udveje er spærret. Som det hele former sig, er det ikke så mærkeligt, at der kommer reaktioner til udtryk over for en udvikling, der fortrinsvis synes at rumme øgede skatter, øgede omkostninger, øgede besværligheder med afsætningen og øget spændvidde i ugunstig retning mellem udgifter og indtægter.

Jeg vil nødig henfalde til overdrivelser, men jeg tror, ingen for alvor kan afvise den betragtning, at dansk landbrugs fremtidsudsigter ikke i lange, lange tider har tegnet sig så usikkert, som tilfældet er i dag — det gælder for resten forholdene både indadtil og udadtil. Vel har der gentagne gange været mørke skyer på landbrugets himmel, og vel har det undertiden formet sig bedre end forudset, men der er meget lidt, der tyder på, at det skulle blive tilfældet i forbindelse med det, vi står over for denne gang i relation til afsætningen, til priser og til omkostninger.

Der er gentagne gange fra flere sider udtrykt en vis ængstelse for Danmarks placering med henblik på de nydannelser, der toner frem omkring fællesmarked og frihandelsområde. Landbruget har frem-